

Bilaga 1.

Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning

En kartläggning av målgruppen
som redogör för målgruppens storlek,
sammansättning och behov

Inledning

Arbetslivet är navet i den svenska välfärdsmodellen. För den enskilde individen ger ett arbete möjlighet till försörjning och makt att styra sitt eget liv och för samhället är en hög sysselsättning en förutsättning för att upprätthålla välfärdssystem för dem som av olika skäl inte kan arbeta. Att stå utanför arbetslivet en längre tid riskerar att påverka hela livssituationen för den enskilda individen. Ett utanförskap i unga år riskerar dessutom att utvecklas till ett livslångt utanförskap och avsaknaden av arbete i unga år påverkar sannolikheten att få ett arbete långt senare. Att ungdomar ges förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället är centralt för både samhället och den enskilda individen.

Allmänt om målgruppen 16-24 år

Arbetskraftsundersökningen (AKU) visar att ungdomar utan arbete är inskrivna på Arbetsförmedlingen i betydligt lägre utsträckning jämfört med äldre arbetssökande. År 2011 hade knappt 50 procent av de arbetslösa ungdomarna i åldern 16-24 år kontakt med arbetsförmedlingen vilket kan jämföras med drygt 80 procent av de arbetssökande i åldern 25-64 år.¹ Arbetsförmedlingens egna uppföljningar har visat att förtroendet för Arbetsförmedlingen är relativt låg hos ungdomar och att det framför allt beror på att man som ungdom och ung vuxen inte upplever att förmedlingen kan ge relevant stöd och service.²

Ungdomar som står långt från arbetsmarknaden upplever ofta en stor misstro till myndigheter och saknar även kontaktnät och relationer som kan hjälpa dem till sysselsättning. Inskrivna ungdomar beskriver att de upplever att relationen med förmedlare som kontrollerande och förmanande snarare än stöttande och motiverande. Relationen mellan arbetsförmedlaren och ungdomen uppfattas också som ojämlig. Många ungdomar saknar relevant utbildning, arbetslivserfarenheter och lider i vissa fall av psykisk ohälsa.³

I utredningen om ungdomar utanför gymnasieskolan lyfts en rad viktiga lärdomar om mötet mellan ungdomar och främjande aktörer fram. Det är enligt utredningen av ytterst viktigt att ta hänsyn till ungdomars specifika förutsättningar och behov vilket i sig ställer höga krav på att kunna erbjuda individuella och flexibla lösningar. Samhällets insatser för unga utanför bör sättas in så tidigt så möjligt. Utredningen menar också att det är centralt att samhällets stödjande insatser, såväl kommunala som statliga, är enkla att förstå och ta del av utifrån en ung människas perspektiv och att ungdomen inte bollas mellan olika myndigheter.⁴

Under hösten 2015 genomförde Samordningsförbundet Valfärd Nacka fokusgrupper med arbetssökande inom ramen för ett projekt kring en gemensam insatsmarknad för arbetsförmedlingen och kommunen i Nacka. Av gruppintervjuerna framkom att man som arbetssökande vill bli sedd och bemött med respekt och att man

Figur 1 Behov som uttrycktes av arbetssökande under fokusgrupper

¹ Riksrevisionen (2013)

² Arbetsförmedling ...

³ Transformator Design (2013).

⁴ SOU 2013:13.

inte vill ha kontakt med allt för många olika aktörer samt att man vill att stödet utformas utifrån de individuella behoven och förutsättningarna.

Nedan följer en redogörelse och beskrivning av målgruppen 16-24 år i Nacka.

Antal unga i åldern 16-24 år i Nacka

År 2015 utgjorde unga i åldern 16-24 år i Nacka totalt 10 941 personer fördelade på ålder 16-19 år: 5355 personer 20-24 år: 5586 personer.

Unga som inte fullföljer gymnasiet

Unga som inte påbörjar gymnasiet, hoppar av eller inte fullföljer gymnasieutbildningen löper stor risk för återkommande arbetslöshet. Det är angeläget att uppmärksamma denna grupp som på sikt kan behöva stöd från Arbetsförmedlingen eller kommunen.

Läsåret 2013/2014					
Ålder	Antal unga i kommunen som inte når målen i grundskolan och saknar behörighet till gymnasiet, i Nackas gymnasieskolor (Sirus), 2013/2014			Antal med utländsk härkomst som inte når målen i grundskolan och saknar behörighet till gymnasiet, SIRIUS, 2013/2014	Antal som inte fullföljer sin gymnasieutbildning, 2013/2014, SIRIUS
		Totalt	Pojkar		
17 år (Född: 1998)	106 st (9%)	57	49	43	84 st, 7%

Källa: SIRIS

I Nacka var det 106 ungdomar som under läsåret 2013/14 inte nådde målen i grundskolan och saknar behörighet till gymnasiet. Av dessa var 57 pojkar och 49 flickor och 43 hade utländsk härkomst. Under samma läsår var det 84 ungdomar som inte fullföljde gymnasiet varav 43 var av utländsk härkomst.

Unga som varken arbetar eller studerar

Antal Unga som erhåller ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet

Ålder	Antal 2015	Antalet unga 16-24 år, som uppbär försörjningsstöd, (arbetslöshet ohälsa, sociala skäl, arbetslöshet).
16 år (1999)	1463	
17 år (1998)	1363	
18 år, (1997)	1355	1
19 år (1996)	1174	9
Summa 16-19:	5355	10
20 år (1995)	1172	13
21 år (1994)	1124	14
22 år (1993)	1108	16
23 år (1992)	1109	12
24 år (1991)	1073	13
Summa 20-24:	5586	68
Summa alla:	10941	78
Varav % i åldrarna 16-19 år:	49%	12%

Källa: Nacka kommun 2015-10-07

Unga som kommunen har inom sitt aktivitetsansvar

I år rapporterar kommunerna för första gången till Statistiska centralbyrån antal och insatser för unga 16-19 år inom kommunernas aktivitetsansvar.

Uppföljningsansvaret gäller för dem som inte fullföljt gymnasiet. Det finns många unga över 20 år, eller med en fullföljd gymnasieutbildning, som inte är kända hos Arbetsförmedling eller annan

myndighet. Av statistik framtagen av Temagruppen Unga i arbetslivet framgår antalet unga som varken arbetat eller studerat under ett helt år i just den delen av målgruppen, däremot inte individuppgifter eller aktuella siffror.

Antal unga i Nacka kommuns aktivitetsansvar, identifierades till cirka 110 individer (2015-08-31). Av dessa har kommunen inte lyckats nå 25 unga.

Aktivitetsansvaret (som tidigare kallades informationsansvar) gäller för ungdomar som inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Aktivitetsansvaret innebär att kommunen ska hålla sig informerad om vilka ungdomar det är som omfattas av ansvaret. De ska även erbjuda dessa ungdomar lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska också dokumentera sina insatser på lämpligt sätt och föra ett register över ungdomarna. Kommunens skyldighet regleras i 29 kap. 9 § skollagen.

Alla insatser i Nacka kommun och Typ av åtgärd/insats/aktivitet för 16-24 åringar, GV 2015-10-05

Kommunens aktivitetsansvar, Ålder	Studiepeng (Data hämtat från Nacka 24, den 2015-10-07):	Förstärkt jobbpeng (Data hämtad från GV den 2015-10-07):	Jobbpeng (Data hämtad från GV den 2015-10-07):	Introduktionsprogram (Data från uppföljning i Nacka kommun den 2015-06-30):
16 år (1999)	0	0	0	0
17 år (1998)	1			
18 år, (1997)	16	2	1	
19 år (1996)	43	2	4	
20 år (1995)	121	1	6	
21 år (1994)	134	4	4	
22 år (1993)	123	5	3	
23 år (1992)	119	4	3	
24 år (1991)	89	5	4	
Summa:	646	23	25	113

Unga utan känd aktivitet

Andelen unga i landets om varken arbetar eller studera har enligt en analys som LO gjort ökat med 1,2 procentenheter. Det finns emellertid betydande variationer i gruppens storlek mellan län och kommuner. Enligt statistik från Temagruppen Unga i arbetslivet hade Nacka år 2012 cirka 663 personer i åldersgruppen 20-24 år som varken arbetade eller studerade.

Antal och andel unga som varken arbetar eller studerar i åldersgruppen 20-24 år

Nacka	Antal	%
Totalt	633	6,3
Kvinnor	297	6,1
Män	336	6,4

Källa: Temagrupp Unga i arbetslivet, UVA (2012)

Sannolikt är gruppen som redovisas ovan relativt heterogen. Flera antas bli försörjda genom att bo hemma hos sina föräldrar. I andra fall kan det handla om unga som har dolda ekonomiska inkomster. Tema ungas utredningar har också visat ett en betydande del arbetar utomlands eller vistas utomlands av andra skäl.

Vid uppföljning av Nacka kommun 2015, visas att 103 unga studerar utomlands, och 84 unga (187 personer) har skaffat ett arbete på egen hand.

Unga som är inskrivna hos arbetsförmedlingen

457 unga i åldersgruppen 16-24 år var inskrivna på arbetsförmedlingen i oktober 2015 varav 111 hade insatser.

Undersysselsatta unga

Undersysselsatta, antalet unga som finns registrerade hos Arbetsförmedlingen, inklusive antal unga deltidsarbetslösa och antal som inte står direkt till arbetsmarknadens förfogande (2015-10-02)

Ålder	Deltidsarbetslösa och sökande med timanställning, (varav)	Antal unga som är arbetslösa eller uppstår aktivitetsstöd (inkl. lönebidrag, nystartsjobb m fl, AF)
Antal 20-24 år:	58	407

Analys av målgruppens sammansättning och behov

Nacka kommun har en relativt stark arbetsmarknad och jämfört med riksgenomsnittet är också andelen arbetslösa ungdomar förhållandevis låg i Nacka kommun. Utbildning har stor betydelse för en ungdoms inträde på arbetsmarknaden. Det är också något som regeringen tagit fasta på i sin vårproposition för 2015 genom satsningar på utbildningskontrakt och traineejobb samt satsningar på yrkesutbildningar inom Komvux etc. för att utbilda mot bristyrken.⁵

För att fler unga ska kunna fullfölja sin gymnasieutbildning och lyckas etablera sig i arbetslivet behövs flera insatser. Kön, ålder, eventuella funktionsnedsättningar och födelseland samt utbildningsnivå påverkar sannolikt individens förutsättningar. De med funktionsnedsättning, utrikesfödda och de med låg utbildningsnivå tillhör särskilt utsatta grupper.

Ungdomars skepsis mot myndigheter och offentliga aktörer ställer höga krav på bemötande och förhållningssätt hos personalen. Att se till hela ungdomens livssituation och att skapa delaktighet och realistiska förväntningar hos ungdomen har visat sig vara framgångsfaktorer i t ex. arbetsförmedlingens satsning på "Unga in". Andra viktiga framgångsfaktorer och behov är flexibilitet som att vid behov stötta ungdomen med att fylla i blanketter etc. samt både fysisk och mental tillgänglighet som möjlighet till spontanbesök.⁶ Denna bild bekräftas också av de fokusgrupper som genomförts med arbetssökande i Nacka kommun.

⁵ Regeringens proposition 2014/15:100

⁶ Slututvärdering Unga in (2014)